

Comisia de control al finanțelor publice

RAPORT **asupra proiectului Legii pentru modificarea unor acte normative** **(nr.220 din 04.06.2020)** **Lectura II**

În conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, Comisia de control al finanțelor publice, a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative și comunică următoarele.

În cadrul pregătirii acestuia pentru dezbateră în a doua lectură, la ședința Comisiei au fost examinate amendamentele, propunerile și obiecțiile înaintate de Comisia economie, buget și finanțe, Comisia administrație publică, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, Guvernul Republicii Moldova, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Secretariatul Comunității Energetice a Uniunii Europene, Curtea de Conturi a Republicii Moldova precum și altor autorități și participanți la procesul de elaborare. De asemenea, au fost examinate constatările și recomandările expertizei anticorupție realizate de Centrul Național Anticorupție. Rezultatul analizei amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor precum și opinia Comisiei pe marginea acestora, sunt expuse în Sinteză, care este parte componentă a prezentului Raport.

În rezultatul examinării, membrii Comisiei de control al finanțelor publice, cu votul majoritar al membrilor prezenți la ședință (4 voturi „pro”), au decis să propună Parlamentului spre examinare și adoptare în lectura a II-a, în ședința plenară a Parlamentului, proiectul legii nr.220 din 04.06.2020 pentru modificarea unor acte normative, luând în considerare amendamentele acceptate de către Comisie.

Igor MUNTEANU,
Președintele Comisiei

SINTEZA
amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor la proiectul de lege
pentru modificarea unor acte normative
(nr.220 din 04.06.2020)

Lectura II

Nr.	Textul părții constitutive a proiectului de lege la care se propun amendamente, obiecții, se fac propuneri	Autorul și conținutul amendamentului, obiecției, propunerii	Decizia Comisiei de control al finanțelor publice
1.	La proiectele legislative nr.220 și nr.221 din 04.06.2020	<p>Comisia economie, buget și finanțe (Coraport CEB-06 nr.252 din 15.07.2020)</p> <p>Comisia menționează că în procedura legislativă se află proiectul de lege nr.221 din 04.06.2020, cu un conținut similar, respectiv prin prisma art.56 alin.(5) din Regulamentul Parlamentului, la propunerea comisiei sesizate în fond, acestea pot fi comasate, pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect.</p> <p>Direcția Generală Juridică a Parlamentului (DGJ-08 nr.299 din 26.06.2020)</p> <p>Menționăm că, în procedura legislativă se află proiectul de lege nr.221 din 04.06.2020 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care potrivit notei informative prevede asigurarea măsurilor și recomandărilor formulate de auditori, eliminarea deficiențelor și incoerențelor normative în vederea responsabilizării conducerii entităților auditate, asigurarea transparenței activității Curții de Conturi. În contextul celor</p>	<p>Se acceptă:</p> <p>Proiectul nr.220 din 04.06.2020 urmează a fi comasat cu proiectul nr.221 din 04.06.2020.</p>

		<p>menționate, art.56 alin.(5) din Regulamentul Parlamentului prevede că, dacă sunt înregistrate mai multe proiecte de acte legislative ce vizează modificarea și/sau completarea mai multor articole din același act legislativ, la propunerea comisiei sesizate în fond, acestea pot fi comasate pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect.</p>	
<p>2.</p>	<p>La proiectele legislative nr.220 și nr.221 din 04.06.2020</p>	<p>Energy Community/Comunitatea Energetică (nr. REG-MD/O/jko/01-07-2020)</p> <p>The Energy Community Secretariat has recently received information regarding two proposed legislative amendments, submitted to the Moldovan Parliament on 4 June 2020, which, if adopted, will most likely impair the independence of the National Agency for Energy Regulation (<i>ANRE</i>).</p> <p>The first proposed amendment relates to Article 32(6) of Law 260/2017 on the organisation and functioning of the Court of Accounts of the Republic of Moldova, and it eliminates the wording which exempts regulatory authorities from any types of audit other than financial audit. Were this amendment to enter into force, the Court of Accounts will be entitled, by way of example, to perform in-depth audits of ANRE, (also) related to the latter's performance in the regulatory domain.</p> <p>The second proposed amendment relates to Article 8(11) of Law 174/2017 on Energy. The current version stipulates that the Court of</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Pentru respectarea prevederilor Tratatului de constituire a Comunității Energetice (Legea nr. 117/2009), în care este prevăzut expres transpunerea Directivei Europene în legislația națională în procesul implementării Pachetului Energetic III, și respectarea principiului independenței autorității de reglementare în domeniul energiei și neadmiterea ingerințelor în activitatea funcțională a acesteia - Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE), este exceptată de sub incidența prevederilor proiectelor nr.220 și nr.221 din 04.06.2020. Prevederile se vor aplica celorlalte autorități autonome de reglementare.</p>

Accounts is entitled to audit “the financial statements (the legality, the regularity and the efficiency of the formation and use of the budget)” of ANRE. The proposed version eliminates the phrase “financial statements”. In other words, if this amendment enters into force, the Court of Accounts will again have the competence to perform audits whose scope is broader than on the audit of financial statements. The substantiation note submitted in support of the above-mentioned proposed amendments confirms that their scope is to give the Court of Accounts the competence to perform compliance and performance audits of regulatory agencies which operate in vital and sensitive sectors for the citizens. While the purpose behind this initiative may be a good one, its implementation is at odds with mandatory Energy Community *acquis communautaire*.

The Energy Community *acquis communautaire* requires the Republic of Moldova to ensure the independence of ANRE, and to safeguard ANRE from the control of any other public body. Allowing the Court of Accounts to perform compliance or performance audits is effectively placing ANRE under the control of such a public body, and thus is likely to entail a breach of Articles 35(4) and (5) of Directive 2009/72/EC and Article 39(4) and (5) of Directive 2009/73/EC.

The concept of independence by no means limits the regulator’s obligation to be transparent

	<p>3. Art. I. - Legea nr.260 din 07.12.2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova (Monitorul Oficial, 2018, nr.1-6, art.18), se modifică și se completează după cum urmează: 1. La articolul 29 alineatul (2) se completează cu litera f) cu următorul cuprins:</p>	<p>regarding the way it performs its activities, meets its legal duties and spends its budget. ANRE does have an obligation to present an annual report and information on its financial performance, to publish them on its website, and is subject to financial audit. To the best of our knowledge, ANRE has complied with these duties for the past years and engaged an independent audit company to issue a report on their financial statements. To conclude, the Secretariat advises the Moldovan Parliament against adopting the above-mentioned legislative amendments in particular, and against adopting any legislation which may impair the independence of ANRE in general. În concluzie, Secretariatul Comunității Energetice sfătuiește Parlamentul Republicii Moldova să nu adopte ambele proiecte legislative (nr.220 și 221) menționate mai sus și să nu recurgă la oricare alte modificări de legislație care ar putea afecta independența ANRE în general.</p>	
		<p>Guvernul Republicii Moldova (Avizul la proiectul nr.220 din 04.06.2020) La Art. I. (Legea nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova) la pct.1 amendamentul propus „La articolul 29 alineatul (2) se completează cu litera f) cu următorul cuprins:</p>	<p>Nu se acceptă Proiectul urmărește scopul perfecționării legislației procesual-penale cu stabilirea procedurilor specifice ca auditorii publici să poată fi audiați în calitate de „specialiști/experti” și nu în calitate de „martori”. La art.29 alin.(2) din Legea nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de</p>

<p>„f) să participe în calitate de specialist în cadrul proceselor penale inițiate pe baza materialelor Curții de Conturi remise organelor de urmărire penală.”</p>	<p>„f) să participe în calitate de specialist în cadrul proceselor penale inițiate pe baza materialelor Curții de Conturi remise organelor de urmărire penală.” – nu se acceptă.</p> <p>Menționăm că art.29 alin.(2) din legea nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova stabilește obligațiile auditorului Curții de Conturi, în acest sens atenționăm că specialistul se atrage în proces dacă este necesitatea din partea părților la proces sau din partea instanței, ca să clarifice unele chestiuni care necesită explicații conform competențelor sale.</p> <p>În același timp, dacă din partea părților la proces sau din partea instanței, nu apare necesitatea atragerii în proces a specialistului, nu este oportun ca acesta să apară în proces formal. În acest caz, dacă art.29 alin.(2) din Legea nr.260/2017 va obliga auditorul să participe la toate procesele de judecată ca specialist, indiferent dacă a fost atras de instanță sau părți în proces, analizând volumul de cauze remise instanțelor de judecată, atenționăm că auditorul nu va avea timp necesar pentru realizarea obligațiilor de bază a profesiei sale, în acest sens auditarea. La fel remarcăm că atragerea auditorului de către instanță în calitate de martor atunci când acesta trebuie să aibă calitatea procesuală de specialist, este o problemă a practicii judiciare, dar nu a prevederilor legislației.</p>	<p>Conturi a Republicii Moldova, sunt enumerate obligațiunile auditorului.</p> <p>Obiecția făcută denaturează situația reală, care este exact inversă: auditorii Curții de Conturi sunt nevoiți să piardă timp prin instanțe, în calitate de „martori”.</p> <p>Normele de procedură penală cu stabilesc gradul de implicare a martorilor, experților ori specialiștilor, precum și timpul aflării acestora în cadrul instanței – aceasta depinde de la caz la caz. Nu se poate spune că specialistul/expertul se află în proces, pe întreaga sa durată.</p> <p>În conformitate cu prevederile Codului de procedură penală nr.122/2003 (art.87, art.90) auditorilor publici, ale căror constatări stau la baza pornirii urmăririi penale, li se poate atribui calitatea procesuală de „martor” sau de „specialist”. În toate cazurile, potrivit citațiilor transmise de regulă în adresa Curții de Conturi, auditorii publici sunt invitați la audieri în calitate de martori, ceea ce reprezintă o formă de presiune individuală exercitată asupra angajaților Curții de Conturi, care deformează calitatea și scopul calificării lor profesionale.</p> <p>Auditorii Curții de Conturi urmează a fi invitați la audierile decise de instanță în calitate de „specialist” din următoarele considerente: (a) auditorii nu au participat la săvârșirea presupusei încălcări;</p>
---	--	---

			<p>(b) constatările auditorilor sunt efectuate în baza documentelor identificate la entitatea auditată;</p> <p>(c) constatările auditorilor sunt efectuate după o anumită perioadă de timp;</p> <p>(d) constatările auditorilor sunt efectuate în exercitarea atribuțiilor legale;</p> <p>(e) constatările auditorilor sunt reflectate în Raportul de audit, care este adoptat printr-un act administrativ (Hotărârea Curții de Conturi).</p>
<p>4.</p>	<p>2. La articolul 32 alineatul (3), cuvintele „financiar al” se exclud.</p>	<p>Centrul Național Anticorupție (REA nr.ELO20/6590 din 25.06.2020)</p> <p>Din analiza modificărilor propuse la art.32 alin.(3) din Legea nr.260/2017, se constată că norma respectivă va avea un sens confuz la aplicare și astfel va admite abuzuri la aplicare din partea auditorului public al Curții de Conturi care va efectua anual auditul rapoartelor Guvernului și a ministerelor privind executarea bugetului de stat/asigurărilor sociale de stat/fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală. Astfel, apare discreția periculoasă a Curții de Conturi de a stabili reguli convenabile propriilor interese referitor la tipul de audit care se va efectua în situațiile descrise supra. Acest fapt va admite abuzuri din partea auditorului public de a aplica tipul de audit în dependență de scopul și interesul urmărit în privința entității auditate. Or, conform art.2 din Legea nr.260/2017 „audit financiar – activitate independentă realizată în vederea obținerii unei asigurări rezonabile cu</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În conformitate cu prevederile art.9 al Legii nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, Curtea decide în mod independent asupra programului de audit, precum și asupra modului de implementare a acestuia. Planificarea activității de audit se realizează pe termen mediu, prin elaborarea unui program multianual al activității de audit (de regulă, trienal), care pentru a contribui mai eficient la îndeplinirea misiunii Curții de Conturi, se actualizează anual în funcție de obiectivele strategice și cele specifice instituției.</p> <p>Curtea de Conturi activează în baza unui program de audit, ceea ce presupune stabilirea entităților concrete care urmează a fi supuse auditării, precum și indicarea tipurilor de audit. Deci, programul de audit</p>

	<p>privire la măsura în care situațiile financiare, în ansamblu, nu conțin denaturări semnificative ca urmare a fraudei sau erorii.”</p> <p>Posibilitatea interpretării preferențiale a prevederii în cauză poate genera riscuri de corupție pentru persoanele responsabile din cadrul Curții de Conturi, prin corupere, favoritism, depășire a atribuțiilor de serviciu, abuz de serviciu. Pericolul coruptibil în acest caz constă în faptul că auditorul public al Curții va deține discreții exagerate, astfel în dependență de interese și "motivare" se va decide tipul de audit care se va efectua. Mai mult, nici nota informativă nu conține argumente care justifică necesitatea excluderii cuvintelor "financiar al" din textul normei cuprinse la art.32 alin.(3) din Legea nr.260/2017.</p> <p>Recomandarea: excluderea pct.2 din Art.I.</p>	<p>aprobat de Curtea de Conturi conține atât denumirea entității, cât și tipul de audit.</p> <p>Prin urmare, admiterea eventualelor abuzuri din partea auditorilor publici, în ceea ce privește aplicarea unui alt tip de audit nu este posibilă, datorită faptului că decizia referitoare la entitate și la tipul de audit a fost aprobată prin hotărârea Curții de conturi (7 membri, colegial – conform art.11 alin.(1) al Legii nr.260/2017) cu mult timp înainte, iar echipele de auditori urmează să o aducă la îndeplinire (hotărârea).</p> <p>Totodată, în susținerea Art.I, pct.2 Curtea de Conturi a Republicii Moldova, în Avizul nr.03-521-20 din 06.07.2020 adresat Parlamentului, a menționat că excluderea cuvintelor „financiar al” va oferi Curții de Conturi să planifice și să efectueze și alte tipuri de audit, decât cel financiar, având astfel posibilitatea să furnizeze Parlamentului, mass-mediei și întregii societăți informații relevante cu privire la beneficiile utilizării banilor publici pentru cetățeni și calitatea serviciilor prestate acestora și nu doar rezultatele unui audit financiar privitor la corespunderea rapoartelor financiare conform cadrului de raportare aplicabil.</p>
--	--	--

5.	<p>3. La articolul 32 alineatul (6), cuvintele „autorităților publice centrale de reglementare” se exclude.</p>	<p>Comisia economie, buget și finanțe (Coraport CEB-06 nr.252 din 15.07.2020) La Art.I al proiectului de lege pct.3 urmează a fi exclus.</p> <p>Modificarea propusă are drept scop respectarea principiului autonomiei și independenței autorităților publice centrale de reglementare, norme prevăzute expres în art.35 alin.(4) din Directiva 2009/72/CE privind normele comune pe piața internă a energiei electrice, art.39 alin.(4) din Directiva 2009/79/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și angajamentele asumate de către Republica Moldova în raport cu Comunitatea Energetică. Prin urmare, modificările legislative în redacția pct.3 al Art.I din proiect contravin exigențelor art.3 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, potrivit cărora: „Actul normativ trebuie să corespundă prevederilor Constituției Republicii Moldova, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanimitate recunoscute ale dreptului internațional, precum și legislației Uniunii Europene”.</p>	<p>Se acceptă parțial: Pentru respectarea prevederilor Tratatului de constituire a Comunității Energetice (Legea nr. 117/2009), în care este prevăzut expres transpunerea Directivei Europene în legislația națională în procesul implementării Pactului Energetic III, și respectarea principiului independenței autorității de reglementare în domeniul energiei și neadmiterea ingerințelor în activitatea funcțională a acesteia - Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE), se propune a fi exceptată de la incidența acestei norme.</p> <p>Se propune următoarea formulă pentru Art.I, pct.3:</p>	<p>3. La articolul 32 alineatul (6), cuvintele „autorităților publice centrale de reglementare” se înlocuiesc cu cuvintele „Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică”.</p>
		<p>Guvernul Republicii Moldova (Avizul la proiectul nr.220 din 04.06.2020) La pct.3, amendamentul propus „La articolul 32 alineatul (6), cuvintele „autorităților publice centrale de reglementare” se exclude” – nu se acceptă din următoarele motive:</p>		

	<p>- Curtea de Conturi (CC) nu are competențele necesare realizării de audituri de conformitate/performanță la autorități de reglementare;</p> <p>- crearea de astfel de competențe în cadrul CC constituie o risipă a banului public, dublând practic formarea și activitatea personalului autorităților de reglementare;</p> <p>- propunerea nu este conformă cu legislația și practica europeană în domeniul reglementării în energetică și va duce cu siguranță la declanșarea unei proceduri neconforme pentru Republica Moldova;</p> <p>- propunerea are o serie de vicii de procedură, aplicabilitate și finalitate ce o fac inaplicabilă;</p> <p>- nu sunt explicate presupusele efecte pozitive ale propunerii legislative.</p> <p>Modificările propuse au drept scop extinderea atribuțiilor CC în domeniul energetic, domeniu foarte specific în care reglementările Uniunii Europene impun existența unei autorități de reglementare distincte și independente. În Republica Moldova reglementarea sectorului energetic este realizată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE), care deși este finanțată exclusiv din mijloace financiare extrabugetare, aceasta este auditată financiar de către CC ca și orice altă autoritate publică.</p> <p>În conformitate cu legislația și practica europeană, deciziile ANRE sunt luate în mod imparțial și transparent, iar verificarea acestora se</p>
--	--

poate realiza doar de către instanțele de judecată, în condițiile sesizării acestora de către persoanele care consideră că le-ai fost încălcate drepturile prevăzute de lege.

Astfel, considerăm că trecerea de la auditurile financiare ale CC la realizarea de audituri de conformitate sau de performanță a autorității de reglementare cum se propune conform inițiativei legislative în consecință va crea mai multe probleme, expuse în continuare.

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE)

(nr.06-01/1690 din 30.06.2020)

La Art. I al Proiectului, punctul 3 urmează a fi exclus.

În conformitate cu pct. 3 Art. I al proiectului de Lege se propune modificarea art. 32 alin. (6) al Legii nr. 260/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Curții de Conturi, prin excluderea sintagmei care exceptează autoritățile publice centrale de reglementare de la alte tipuri de audit, decât cel financiar.

Modificarea propusă contravine principiului autonomiei stabilit de legile speciale, dar mai ales contravine principiului independenței autorității de reglementare în domeniul energeticii asumat de către Republica Moldova în virtutea aderării la Tratatul de constituire a Comunității Energetice (Legea nr. 117/2009), prevăzut expres în Directivele Europene transpuse în legislația

națională în procesul implementării Pachetului Energetic III.

De notat că, o condiție obligatorie stabilită pentru statele membre la Tratatul de constituire a Comunității Energetice în scopul alinierii la acquis-ul comunitar, este reprezentată de respectarea principiului independenței autorității de reglementare în domeniul energetic și neadmiterea ingerințelor în activitatea funcțională a acesteia.

Relevante în acest context fiind prevederile art. 35 alin. (4) din Directiva 2009/72/CE privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și art. 39 alin. (4) din Directiva 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale, potrivit cărora: *"Statele membre garantează independența autorităților de reglementare și se asigură că acestea își exercită competențele în mod imparțial și transparent. În acest scop, statul membru se asigură că, atunci când își îndeplinesc atribuțiile de reglementare care le revin în temeiul prezentei directive și al legislației în domeniu, autoritățile de reglementare sunt distincte din punct de vedere juridic și independente din punct de vedere funcțional de orice altă entitate publică sau privată; se asigură că personalul lor și persoanele cu funcție de conducere din cadrul lor acționează în mod independent de orice interes de piață; nu solicită și nu acceptă instrucțiuni directe din partea niciunui guvern sau a niciunei entități publice sau*

private în îndeplinirea atribuțiilor de reglementare care le revin."

Consolidarea independenței ANRE reprezintă un angajament esențial asumat de către RM în raport cu Comunitatea Energetică, respectarea căruia a fost asigurată prin adoptarea Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică, care la art. 8 alin. (2) și (3) al Legii prevede expres că: „Agenția este autoritate de reglementare cu statut de persoană juridică, este independentă în raport cu alte autorități și organe publice ori în raport cu alte entități publice sau private, are cont bancar propriu și ștampilă cu denumirea sa. Nicio decizie sau măsură luată de Guvern, de organele centrale de specialitate, alte autorități ale administrației publice centrale, de autoritățile de reglementare, de alte autorități publice sau de autoritățile administrației publice locale nu poate restrânge independența funcțională și financiară a Agenției și nu poate împiedica îndeplinirea de către Agenție a atribuțiilor stabilite prin prezenta lege și prin legile sectoriale”.

Modificările propuse la pct. 3 Art. I al proiectului de Lege, prin care se intenționează auditul performanței și conformității activității de reglementare în sectoarele energeticii vine să submineze principiul independenței ANRE, fapt condamnat de către Secretariatul Comunității Energetice, opinia căruia este una decisivă în aprecierea respectării angajamentelor asumate de către părțile Tratatului.

Cu referire la auditul activității de reglementare a ANRE, Secretariatul Comunității Energetice (SCE) și-a expus poziția oficială prin scrisoarea SCE nr. MD-MC/o/jko/04/03-08-2015 din 03.08.2015 (copia se anexează), în contextul unei încercări anterioare de a supune activitatea ANRE auditului performanței și conformității. Astfel, potrivit SCE „*auditul extraordinar al autorității de reglementare reprezintă un control creat în mod artificial asupra acestei autorități, pe lângă regulile de responsabilitate care oricum există. Totodată, de către Secretariatul Comunității Energetice se menționează că: ”responsabilitatea ANRE trebuie manifestată exclusiv față de Parlament și nu controlată de un alt organism public. Orice subminare a acestui principiu trebuie considerată drept o încălcare a acquis-ului comunitar al Comunității Energetice, și anume art. 35 alin. (4) și (5) din Directiva 2009/72/CE și art. 39 alin. (4) și alin. (5) din Directiva 2009/73/CE”*. Prin urmare, modificările legislative în redacția pct. 3 al Art. I. contravine exigențelor art. 3 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit cărora: „*Actul normativ trebuie să corespundă prevederilor Constituției Republicii Moldova, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanım recunoscute ale dreptului internațional, precum și legislației Uniunii Europene*”.

		<p>Totodată promovarea modificărilor legislative respective poate periclitata grav credibilitatea Republicii Moldova în cadrul Comunității Energetice în privința respectării angajamentelor asumate prin aderarea la Tratatul de Constituire a Comunității Energetice. Nerespectarea prevederilor Directivelor europene aplicabile domeniului energetic, implicat în partea ce vizează asigurarea independența ANRE, determină sancțiuni împotriva Republicii Moldova, care se pot solda cu excluderea acesteia din cadrul Comunității Energetice Internaționale.</p>	
<p>6.</p>	<p>Art. II. - Legea nr. 181 din 25.07.2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.223-230, art.519), se modifică după cum urmează:</p> <p>1. La articolul 47 alineatul (1) lit. g), cuvintele „rapoartele anuale” se exclud.</p>	<p>Comisia economie, buget și finanțe (Raport CEB-06 nr.252 din 15.07.2020) Art.III al proiectului de lege urmează a fi exclus.</p> <p>În acest context, atragem atenția că redacția propusă de către autorul proiectului, prin excluderea sintagmei „situațiile financiare” denaturează esența normei legale și a auditului financiar al Curții de conturi, cu încălcarea principiilor activității de legiferare prevăzute la art.3 alin.(1) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative: echilibrului dintre normele legale, oportunității, coerenței, stabilității normelor juridice.</p> <p>Guvernul Republicii Moldova (Avizul la proiectul nr.220 din 04.06.2020) La Art.II (Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014), amendamentul propus: „La articolul 47 alineatul</p>	<p>Se acceptă Prevederea de la Art.II se exclude.</p>

(1) lit.g) cuvintele „rapoartele anuale” se exclude”
– **nu se acceptă.**
Potrivit prevederilor art.47 alin.(1) lit.f) și art.73 din legea menționată, Ministerul Finanțelor, Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în medicină întocmesc și prezintă spre auditare CC rapoarte anuale privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală – până la 15 aprilie a anului următor anului bugetar încheiat. De asemenea, potrivit art.6 alin.(1) lit.b) din legea nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, CC prezintă Parlamentului, până la 1 iunie rapoartele auditorului asupra rapoartelor anuale ale Guvernului privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, care se audiază în ședință plenară a Parlamentului, concomitent cu rapoartele respective ale Guvernului. Respectiv, amendamentul menționat nu este relevant, deoarece prevederile art.47 alin.(1) lit.g) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 sunt în concordanță cu prevederile expuse mai sus, potrivit cărora CC efectuează auditul anume în baza rapoartelor anuale privind executarea bugetelor, care îi sunt prezentate.

Centrul Național Anticorupție

	<p>(REA nr.ELO20/6590 din 25.06.2020)</p> <p>Conform modificărilor propuse la art.47 alin.(1) lit.g) din Legea nr.181/2014, Curtea de Conturi va efectua auditul privind executarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală. Conform art.47 alin.(1) lit.f) din Legea nr.181/2014, "Ministerul Finanțelor, Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină întocmesc și prezintă spre auditare Curții de Conturi rapoartele anuale privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală – până la 15 aprilie a anului următor anului bugetar încheiat": Iar, potrivit art.32 alin.(3) din Legea nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, " Curtea de Conturi este obligată să efectueze anual auditul financiar al: a) raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat în anul bugetar încheiat; b) raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul bugetar încheiat; c) raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul bugetar încheiat; d) rapoartelor ministerelor privind executarea bugetelor în anul bugetar încheiat". Astfel, excluderea din textul normei a cuvintelor "rapoartele anuale" va crea incertitudine și situații confuze la aplicare cu referire la actul privind</p>
--	---

		<p>executarea bugetelor enunțate supra care se va supune verificării. Recomandarea: excluderea Art.II din proiect.</p>	
<p>7.</p>	<p>Art. III. - Legea nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.364-370, art.620), se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>1. Articolul 11 alineatul (8) se expune în următoarea redacție:</p> <p>„(8) Legalitatea, regularitatea și eficiența formării și utilizării bugetului Agenției se auditează de Curtea de Conturi. Raportul de audit al Curții de Conturi se prezintă pentru informare Parlamentului.”</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova (Avizul la proiectul nr.220 din 04.06.2020)</p> <p>La Art.III (Legea nr.174/2017 cu privire la energetică), amendamentul propus: „Articolul 11 alineatul (8) se expune în următoarea redacție: „(8) Legalitatea, regularitatea și eficiența formării și utilizării bugetului Agenției se auditează de Curtea de Conturi. Raportul de audit al Curții de Conturi se prezintă pentru informare Parlamentului.” – nu se acceptă în contextul argumentelor expuse la amendamentul propus la Art.I pct.3.</p> <p>Redacția propusă de autorii proiectului, prin excluderea sintagmei: „situațiile financiare” denaturează esența normei legale și a auditului financiar al CC, cu încălcarea principiilor activității de legiferare prevăzute la art.3 alin.(1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative: echilibrului dintre normele legale, oportunității, coerenței, stabilității și predictibilității normelor juridice. Or, situațiile financiare reprezintă componenta indispensabilă obiectivului și scopului auditului financiar, iar excluderea sintagmei respective din conținutul normei legale de la art.11 alin.(8) din legea nr.174/2017 cu privire la energetică generează un echivoc legislativ dispus spre interpretări divergente.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art.III se exclude din proiect.</p>

Centrul Național Anticorupție

(REA nr.ELO20/6590 din 25.06.2020)

Analizând prevederile precitate supra în raport cu redacția în vigoare a art.11 alin.(8) din Legea nr. 174/2017, se atestă că de către autor se exclude din textul normei termenul "situații financiare": Acest fapt contravine standardelor naționale de contabilitate, "prezentarea situațiilor financiare" fiind unul din standarde.

Conform ordinului Ministerului Finanțelor nr.118/2013 privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate, "Obiectivul prezentului standard constă în stabilirea modului de contabilizare a creanțelor, investițiilor financiare și de prezentare a informațiilor aferente în situațiile financiare."

Recomandarea: excluderea Art.III din proiect.

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE)

(nr.06-01/1690 din 30.06.2020)

Se recomandă a fi exclus Art. III al Proiectului

Potrivit normei legale în vigoare prevăzute la art. 11 alin. (8) al Legii 174/2017: „Situatiile financiare (legalitatea, regularitatea și eficiența formării și utilizării bugetului Agenției) se auditează de Curtea de Conturi. Raportul de audit al Curții de Conturi se prezintă pentru informare Parlamentului”.

În acest context, atragem atenția că redacția actuală a proiectului, prin excluderea sintagmei:

„situațiile financiare” denaturează esența normei legale și a auditului financiar al Curții de Conturi, cu încălcarea principiilor activității de legiferare prevăzute la art. 3 alin. (1) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative: echilibrului dintre normele legale, oportunității, coerenței, stabilității și predictibilității normelor juridice. Or, *situațiile financiare* reprezintă componenta indispensabilă obiectivului și scopului auditului financiar, iar excluderea sintagmei respective din conținutul normei legale art. 11 alin. (8) al Legii 174/2017 generează un echivoc legislativ dispus spre interpretări divergente.

Relevante în acest context sunt prevederile art. 2 al Legii nr. 260/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Curții de Conturi: „*audit financiar – activitate independentă realizată în vederea obținerii unei asigurări rezonabile cu privire la măsura în care situațiile financiare, în ansamblu, nu conțin denaturări semnificative ca urmare a fraudei sau erorii, activitate ce se finalizează cu exprimarea unei opinii cu privire la faptul dacă situațiile financiare sînt prezentate, din toate punctele de vedere semnificative, conform cadrului normativ aplicabil de raportare financiară*”.

Potrivit art. 31 alin. (2) al Legii nr. 260/2017, la efectuarea auditului financiar anual, Curtea de Conturi verifică și evaluează situațiile financiare, sistemele financiare și operațiunile entității auditate; examinează situațiile financiare anuale și conturile/rapoartele entității auditate în scopul

		<p><i>de a evalua dacă rapoartele sînt întocmite corect și dacă conturile sînt prezentate veridic și fidel etc.</i></p> <p>Prin urmare, redacția actuală a art. 11 alin. (8) al Legii 174/2017 corespunde întru totul cadrului legal în vigoare, fiind corelată cu prevederile Legii nr. 260/2017 și nu necesită careva intervenții legislative de modificare.</p> <p>Se recomandă a fi exclus și Art. III al proiectului</p>	
<p>8.</p>	<p>Art. IV. - Legea nr.122 din 14.03.2003 Codul de procedură penală a Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248-251, art.699), se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>1. La articolul 90 alineatul (3) se completează cu punctul 10) cu următorul cuprins:</p> <p>„10) Auditorul public al Curții de Conturi-în cadrul proceselor penale inițiate pe baza materialelor Curții de Conturi. În aceste cazuri, auditorii publici sunt audiați în calitate de specialiști.”</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova (Avizul la proiectul nr.220 din 04.06.2020)</p> <p>Art. IV. (Codul de procedură penală a Republicii Moldova nr.122/2003), amendamentul propus „La articolul 90 alineatul (3) se completează cu punctul 10) cu următorul cuprins: „10) Auditorul public al Curții de Conturi-în cadrul proceselor penale inițiate pe baza materialelor Curții de Conturi. În aceste cazuri, auditorii publici sunt audiați în calitate de specialiști.” – nu se acceptă.</p> <p>Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 prevede la art.87-90, diferite calități procesuale: specialist, expert, martor. Prin urmare, auditorii publici ale căror constatări stau la baza pornirii urmăririi penale sunt părți interesate, ce au obiectivul de a-și susține constatări inițiale și de a obține validarea lor de către instanță. Din acest motiv considerăm că aceștia nu pot avea calitatea de „specialist”, deoarece este încălcată prevederea de la art.87 alin.(1) din codul prenotat, care stabilește că „specialistul este persoana chemată pentru a</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea explicația de la obiecția 3.</p> <p>Proiectul urmărește scopul perfecționării legislației procesual-penale cu stabilirea procedurilor specifice ca auditorii publici să poată fi audiați în calitate de specialist/experti și nu în calitate de „martori”.</p> <p>În conformitate cu prevederile Codului de procedură penală nr.122/2003 (art.87, art.90) auditorilor publici, ale căror constatări stau la baza pornirii urmăririi penale, li se poate atribui calitatea procesuală de „martor” sau de „specialist”. În toate cazurile, potrivit citațiilor transmise de regulă în adresa Curții de Conturi, auditorii publici sunt invitați la audieri în calitate de martori, ceea ce reprezintă o formă de presiune individuală exercitată asupra angajaților Curții de Conturi, care deformează calitatea și scopul calificării lor profesionale.</p>

	<p>participa la efectuarea unei acțiuni procesuale în cazurile prevăzute de prezentul cod, care nu este interesată în rezultatele procesului penal”.</p>	<p>Auditorii Curții de Conturi urmează a fi invitați la audierile decise de instant în calitate de „specialist” din următoarele considerente: (a) auditorii nu au participat la săvârșirea presupusei încălcări;</p> <p>(b) constatările auditorilor sunt efectuate în baza documentelor identificate la entitatea auditată;</p> <p>(c) constatările auditorilor sunt efectuate după o anumită perioadă de timp;</p> <p>(d) constatările auditorilor sunt efectuate în exercitarea atribuțiilor legale;</p> <p>(e). constatările auditorilor sunt reflectate în Raportul de audit care este adoptat printr-un act administrativ (Hotărârea Curții de Conturi).</p> <p>În urma celor expuse supra, calitatea procesuală de „specialist” ar fi mai potrivită și mai corectă în contextual exercitării atribuțiilor de auditori în cadrul Curții de Conturi.</p>
--	--	---

Igor MUNTEANU
Președintele Comisiei de control al finanțelor publice